

ALICES SVÆRE VALG

- ET DILEMMASPIL OM HIV/AIDS I MALAWI

UDGIVET AF DANSK UNGDOMS FÆLLESRÅD

ALICES SVÆRE VALG

- ET DILEMMASPIL OM HIV/AIDS I MALAWI

INTRODUKTION

Dette er en fortælling, hvor tilhørerne selv er med til at bestemme handlingen.

Som leder af spillet er det meningen, at du læser historien op stykke for stykke.

Hver gang der er en beslutning, oplæses mulighederne (dog ikke »gå til ...« efter hver mulighed), og tilhørerne beslutter, hvilken en af de skrevne muligheder de vil vælge.

Når der er valgt, finder du så det tekststykke, der henvises til, og læser det for gruppen. Nogle gange er der ikke noget valg efter et tekststykke, men blot henvisning til et nyt tekststykke. Hvis der er det, går du straks videre til det ny stykke og læser videre derfra.

Historien er delt i tre dele: Landsbyen, Byen og Slut. Opdelingen er kun for at gøre det mere overskueligt at arbejde med teksten.

Når tilhørerne træffer et valg, der fører til sidste afsnit - Slut - er det den sidste tekst. Efter at du har læst den tekst op, kan det være en god ide at diskutere med tilhørerne, hvad de synes om deres valg, og hvad de har fået ud af historien.

Udgivet af Dansk Ungdoms Fællesråd, 2004
Redaktør: Suzette Frovin

Oplag: 2000
Copyright: Dansk Ungdoms Fællesråd, 2004

Spildesign: Malik Hyltoft og Mads Lunau,
Dansk Spil Design

Layout: Palle Schmidt
Forsidefoto: Morten Brandstrup, venligst udlånt af
Spejderhjælpen.
Tryk: Arco Grafisk A/S

Distribution: Dansk Ungdoms Fællesråd,
Scherfigsvej 5, 2100 København Ø, tlf.: 3929 8888,
www.duf.dk. Du kan downloade spilhæftet på
www.u-land.dk eller www.spejderhjaelpen.dk

Produceret i samarbejde med Spejderhjælpen og
med økonomisk støtte fra Danida.

Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF) er
paraplyorganisation for mere end 70 lands-
dækkende børne- og ungdomsorganisationer med
tilsammen knap 800.000 medlemmer. DUF arbejder
for demokrati, uddannelse og internationalt
samarbejde og meget mere.

LANDSBYEN

Historien foregår i Malawi, et lille land i det sydøstlige Afrika. Malawi er et meget smukt land, der ligger langs Nyasa Søen med høje skovklædte bjerge, men det er også et meget fattigt land. Mange mennesker i Malawi er ramt af aids. En del børn har mistet begge deres forældre til sygdommen og er tvunget til at bo hos slægtninge, der knapt har råd til at have dem boende. I denne historie følger vi pigen Alice, der bor hos sin bedstefar, fordi hendes forældre er døde af aids.

Undervejs i historien stopper vi op, og så skal I diskutere og bestemme, hvad Alice skal gøre.

1 Støvet fyger hen over Alices bare fødder. Vinden blæser ind gennem landsbyen, ind over begravningspladsens trætors og rusker i de blomster, hun har lagt på forældrenes grav. Navnet på det ene kors er snart ulæseligt, det andet er helt nyt.

Nu bor Alice hos sin bedstefar. Han er som mange andre i landsbyen syg og ligger derhjemme, ude af stand til noget.

Alice vender sig fra gravene og ser ind over landsbyens tage. Langt bag landsbyen og de fjerne bakker ved hun, at den store by ligger. Folk fortæller, at man kan tjene penge der, og man kan købe sin egen mad.

- *Tager Alice ind mod den store by, gå til 8*
- *Går Alice hjem til bedstefaderen, gå til 2*

2 På vej hjem fra begravningspladsen har Alice tigget majsmeal fra nogle naboer. Det er ikke meget, men noget mad kan det da blive til.

Alice sidder ved det åbne ildsted og laver majsgrød til hende og bedstefar. Røgen svider lidt i øjnene. Her i landsbyen laver alle mad over åben ild. Da grøden er færdig, går hun ind i hytten med den.

Der er mørkt i bedstefarens hus, men hun

hører ham hoste fra sengen. Den ene skål med mad, det kunne blive til i dag, serverer hun for bedstefaren og håber, han levner noget. Han spiser lidt og hoster hen over resten, før han skubber tallerkenen væk.

Alice ved ikke, om hun vil blive syg ligesom bedstefar, hvis hun spiser maden, men hun er virkelig sulten. Hvad skal hun gøre?

- *Spiser Alice resten, gå til 5*
- *Lader hun maden være, gå til 6*

3 Der er gået et par dage. Der er røre i landsbyen. Folk siger, at der er en rig mand på vej til landsbyen for at købe en jomfru. Det siges, at hvis man ligger med en jomfru, skulle det hjælpe mod Sygdommen.

Nabokonen mener, han måske vil tale med Alices bedstefar. "Hvor vil det være godt for jer, hvis I får nogle penge selv," siger hun. "Så behøver du heller ikke at komme og tigge om majsmeal hver dag."

Alice er ikke helt sikker på, om det er en god idé, men hvad skal hun gøre?

- *Forlader Alice landsbyen og tager ind mod den store by, gå til 11*
- *Går Alice ind og passer sin bedstefar, gå til 4*

4 Nede fra landsbyformandens hus kan Alice høre, at de fester til ære for den rige mand. Der er mange folk forsamlet, og Alice hører dem grine.

I løbet af natten får bedstefar et forfærdeligt hosteanfald. Han begynder at hive mærkeligt efter vejret, og selv om Alice holder ham i hånden og kalder på ham, kan han ikke se hende. Efter en tid ligger han helt stille med åbne øjne, og Alice løber ind til nabokonen efter hjælp.

Da nabokonen ser på bedstefar, er hun helt sikker. Nu er han død. Hun lover at tage sig af Alice - hun skal nok lave aftale med rigmanden i morgen tidlig.

- *Flygter Alice i løbet af natten, gå til 7*
- *Lægger Alice sig til at sove i hytten, gå til 34*

5 Alice beslutter sig for, at det ikke kan være så farligt at spise maden bare, fordi bedstefar har hostet på den. Hun er for sulten til at lade den stå, og det gør godt at få noget at spise. Efter maden går hun ud og snakker lidt med nogle af de andre piger i landsbyen, før hun går tilbage og ser til bedstefar.

- *Gå til 3*

6 Ærgerlig over at bedstefar har ødelagt maden, skraber Alice resterne ud og rensrer deres skål til næste gang, de skal spise. Hun er ret sulten, men da der ikke er andet at spise, lægger hun sig til at sove, mens hun håber på, at det bliver bedre i morgen.

- *Gå til 3*

7 Landevejen er uhyggelig om natten. Der er mørkt, og Alice er bange både for vilde dyr og røvere.

På et tidspunkt bliver hun fanget i lyset fra en bil. En rar mand lader hende sidde på ladet af sin bil, mens han kører ind til byen.

Træt og sulten sidder hun og tænker på bedstefar, som hun nu ikke skal passe længere.

- *Gå til 11*

8 Der er lang vej ind til byen. Alice har gået det meste af dagen, og hun kan ikke engang se byen endnu. Da hun er lige ved at give op, stopper en mand i en bil med en masse kyllinger i bur på ladet op. Manden smiler bredt til hende og spørger, om hun har lyst til at køre ind til byen med ham.

- *Sætter Alice sig ind i bilen, gå til 10*

- *Siger hun nej og går videre til fods, gå til 9*

9 Da det er ved at blive aften går det op for Alice, at der er for langt til byen til, at hun kan gå det på en dag. Måske tager det endda mere end to dage. Hun har ikke noget mad og ikke noget at drikke. Med tårer

i øjnene vender hun om og begynder at gå tilbage imod landsbyen.

Sent om aftenen kommer hun tilbage, sulten og tørstig og meget meget træt. Hun drikker det vand, der er tilbage i hytten og lægger sig til at sove. I morgen må hun hente vand og se, om hun kan tigge sig til noget mad fra naboen, så der ikke skal gå alt for længe, inden de får noget at spise.

- *Gå til 3*

10 Den smilende mand er mægtig sød ved Alice. Hun får lov til at sidde på passagersædet ved siden af ham, og han køber mad og sodavand til hende på vejen. Da de kan se byen i det fjerne, holder manden ind til siden og vil have, at Alice har sex med ham som tak for køreturen. Alice må enten løbe sin vej i en fart eller gøre, som han vil have.

- *Løber Alice, gå til 11*

- *Gør hun, som manden vil have, gå til 35*

BYEN

11 Byen er stor og forvirrende i forhold til landsbyen, som Alice kommer fra. Biler, mennesker, butikker og larm alle vegne

Alice kender ingen i byen og har ikke noget sted at bo. Heller ikke noget at spise. Efter en tid begynder hun at holde øje med andre børn. I en gyde ser hun to store drenge, der ser ud til at undersøge et lille skur bygget af papkasser. De kigger i poser og tasker, der er i skuret.

Pludselig kommer en pige på Alices alder rundt om hjørnet og ser de to drenge. Hun begynder straks at råbe op og fægte med armene ad de to drenge. Drengene ser ikke imponerede ud, og pigen prøver at gå frem imod dem. Det er helt tydeligt hendes skur og hendes ting.

- *Hjælper Alice pigen med at jage drengene væk, gå til 12*

- *Holder hun sig i baggrunden, gå til 13*

12 Alice tager en kæp fra en skraldespand og slår den mod husmuren. Hun har før prøvet at slå slanger ihjel på landsbyens marker, så hendes slag virker tunge og får drengene til at stoppe op. Efter at have set hinanden an i en tid, fortrækker drengene. Alice finder ud af, at pigen hedder Lucy, og hun inviterer Alice til at bo hos hende i skuret.

- Gå til 15

13 Drengene overtager pigens hus og smider de ting ud på gaden, som de ikke vil have selv. Alice finder ud af, at pigen hedder Lucy, og efter at hun har hjulpet Lucy med at samle tingene op, beslutter de sig for at bygge et nyt skur sammen. Her kan de bo.

- Gå til 15

14 Alice og George bliver rigtig gode venner. Faktisk tænker Alice mere på George som sin kæreste. Selv om det kan være svært at finde mad nok, og det ikke er særlig sjovt at bo i et skur af papkasser, når det regner, så er det hele lidt lettere, når hun er sammen med George.

- Gå til 27

15 Alice går ind til centrum for at lede skraldespandene langs den store hovedgade igennem for mad. Hun bemærker en dreng, som prøver at tjene penge ved at vaske bilruder på de biler, der holder for rødt. Han ser pæn ud og er nok kun en lille smule ældre end Alice.

Pludselig ser Alice, at en bil i høj fart kommer hen imod drengen.

- Springer Alice ud på vejen for at skubbe drengen til side, gå til 17.

- Holder Alice sig væk fra den farlige gade, gå til 18.

16 Da Alice vender tilbage til Kenan næste dag, er han død.

Hvad gør Alice med Kenan og hans ting?

- Gå efter diskussionen til 19 (beslutningen påvirker ikke den videre historie)

17 Med nød og næppe lykkes det Alice at få drengen hevet væk fra bilen. De ligger et øjeblik chokerede på fortovet og kigger på hinanden.

Han takker hende og fortæller hende, at han hedder George. De to hjælpes ad med at finde mad, og hun tager ham med hjem til sit og Lucys papkasseskur.

- Gå til 14

18 Drengen undgår med nød at næppe at blive ramt og tumler ind mod en lygtepæl lige ved siden af Alice, mens bilen kører dyttende væk. Alice hjælper ham opop og inviterer ham hjem til Lucy og deres papkasseskur.

Drengen fortæller, at han hedder George og bor på gaden ligesom pigerne. Pigerne tilbyder han kan bo hos dem.

- Gå til 14

19 Når man er barn og bor på gaden, er det godt at have nogen til at passe på sig. Også selv om det er andre børn. Lucy, George og Alice holder godt sammen. De deler det mad, de skaffer, samler ting ind til hinanden, hvis de finder noget, en af de andre kan bruge.

Alice og Lucy samarbejder mest om at lede i skraldespande. For det meste vasker George bilruder, men af og til er han væk i nogen tid og kommer tilbage med rigtig mad eller ting, han har købt.

Efter en tid bliver Lucy syg, og Alice og George er nødt til at finde ud af, hvem der skal passe hende, mens den anden forsøger at skaffe mad.

- Skal Alice blive hos Lucy, gå til 20

- Skal Alice gå ud og skaffe mad, gå til 21

20 Alice passer Lucy hele dagen. Det er ikke særlig sjovt. Det minder om, da hun passede bedstefar. Desuden er det kedeligt at sidde i et papkasseskur med Lucy, der er for syg til at snakke.

Det bliver meget sent, før George kommer tilbage, men da han endelig kommer, har han mad med til dem alle og medicin til Lucy. Han vil ikke sige, hvordan han har fået det, men Alice er så glad, at hun ikke spørger mere.

- *Gå til 22*

21 Alice ved, at hun kun lige kan skaffe penge nok til at købe en smule mad til sig selv ved at sortere affald. Derfor går hun ind imod midten af byen for at tigge. Hvis hun er heldig, kan hun få penge nok til at købe noget til dem alle tre eller måske finde noget, der kan spises, et sted.

Men det er ikke nogen god dag. Alice finder ikke noget at spise inde i byen, og hun har kun fået et par næsten værdiløse mønter ud af at tigge hele dagen. Hun er træt og ked af det, da hun går tilbage imod gyden, hvor skuret med Lucy og George står.

På grænsen til slumkvarteret er der en fuld mand, der kalder på hende. Han siger, at hun må få nogle penge, hvis hun vil gøre ham en tjeneste. Han virker ret ulækker, og tjenesten har vist noget med sex at gøre. Hvad skal hun gøre?

- *Hvis Alice skynder sig tilbage til skuret, gå til 24*

- *Hvis Alice går over til den fulde mand for at tjene penge, gå til 35*

22 Det må have været den forkerte medicin, George havde med hjem. For næste morgen har Lucy det ikke bedre. En af dem er nødt til at blive hjemme og passe Lucy igen denne dag.

- *Skal Alice blive hos Lucy, gå til 23*

- *Skal Alice gå ud og skaffe mad, gå til 25*

23 Det bliver en lang, kedelig og sulten dag for Alice og Lucy. George kommer ikke tilbage, og de ved ikke, hvad der er sket med ham. Næste dag bliver Alice nødt til at gå ud og forsøge at skaffe noget mad til dem, selv om det betyder, at Lucy skal ligge alene i papkasseskuret.

- *Gå til 25*

24 De er alle sammen sultne og kede af det den aften. Alice er ikke kommet tilbage med penge nok til at købe rigtig mad. Det kan kun blive til et lille stykke brød til deling. Næste morgen er de rigtig sultne, og Lucy har det stadig meget dårligt.

- *Skal Alice blive hos Lucy, mens George går ud i byen, gå til 23*

- *Skal Alice gå ud og forsøge at skaffe mad, gå til 25*

25 I sin søgen efter mad kommer Alice ud fra en gyde. Pludselig står hun mellem en masse piger, der er klædt næsten ens. I skjorte og med et tørklæde om halsen. De synger, mens de går, og er alle på vej i samme retning. Efter at være trådt til side ser Alice, at nogle af de andre gadebørn følger efter optoget.

- *Følger Alice også med, gå til 26*

- *Søger hun videre efter mad et andet sted, gå til 29*

26 Pigerne går til en nærliggende skole og skal åbenbart til at forklare pigerne i skolen noget. De skiftes til at træde frem og fortælle om sig selv og deres familie. De fortæller om afholdenhed før ægteskab og om dem i deres familie, som er døde af Sygdommen.

Alice ser en stor taske, der er fyldt med mad til pigerne. Her er mad nok til hende og de andre i mange dage. En stor pige står ved tasken med ryggen til.

- *Stjæler Alice tasken, gå til 36*

- *Fortæller Alice den store pige om Lucy og George, gå til 28*

27 Alice lærer hurtigt de andre børn i området at kende. Under en bænk ved en stor parkeringsplads bor en dreng ved navn Kenan, alene. Hans hjem består af en bunke snavsede klude. Kenan er meget syg: slørede øjne, hulkindet og radmager. Han har været syg, siden han var lille.

De andre gadebørn kalder ham transistor-Kenan, fordi hans eneste trøst i sygdommen er en transistorradio, han ligger med øret tæt ved.

Kenan er sjov at snakke med, når han er frisk. Han ved meget om mange ting fra sin radio, og Alice nyder også at høre med på musikken.

En dag er Kenan så svag, at han ikke længere kan tigge. Han beder Alice om hjælp.

- Tilbyder hun at snakke med de andre, om Kenan kan bo hos dem, gå til 16
- Deler Alice den mad med ham, som hun har samlet til hende og de andre, gå til 16
- Tilbyder hun at sælge hans transistorradio for penge, gå til 16
- Siger hun nej til at hjælpe ham, gå til 16

28 Den store pige fortæller om det arbejde, pigerne laver. De er spejdere og prøver at forklare andre piger, hvordan de skal undgå at blive smittet med Sygdommen, der, når man lige er smittet hedder hiv, og senere bryder ud i en dødelig sygdom, der hedder aids. Alice ved, det er farligt at snakke om sygdommen. De har fortalt derhjemme i landsbyen, at man kan blive forvist, hvis man snakker om den, så hun bliver helt bange. Men pigen fortæller, at man er nødt til at snakke om Sygdommen, ellers går den aldrig væk.

Pigen giver Alice noget af maden og siger til hende, at hun skal komme igen i morgen til børnehjemmet, der ligger ikke langt derfra.

- Kommer Alice til børnehjemmet næste dag, gå til 33
- Bruger Alice i stedet næste dag til at lede efter mad og George, gå til 32

29 Det er ikke nemt at skaffe mad til to og helst også medicin, når man normalt kun lige kan klare sig selv. Alice kan godt se, at hun er nødt til at gøre noget andet end det, hun plejer, hvis hun skal have håb om at hjælpe både Lucy og sig selv.

Der skal være fodboldkamp mellem to hold i en anden del af byen. Måske smider tilskuerne deres dåser og flasker fra sig, så man kan samle dem sammen og få penge for dem. Men der er meget langt at gå, og det vil blive sent, inden hun kommer tilbage til Lucy.

Der er også en mand, der sælger frugter i nærheden af den gyde, hvor de bor. Han falder af og til i søvn, når han sidder i sin bod. Så kan hun måske nå at hugge nogle penge fra hans pengekasse eller i hvert fald tage nogle frugter fra boden.

- Skal Alice prøve at samle flasker og dåser ved fodboldkampen, gå til 31
- Skal Alice forsøge at stjæle fra frugthandleren, gå til 36

30 Alice ser en stor taske, der er fyldt med mad til pigerne. Her er mad nok til hende og de andre i mange dage. En stor pige står ved tasken med ryggen til.

- Stjæler Alice tasken, gå til 36
- Fortæller Alice den store pige om Lucy og George, gå til 28

31 På vej hen til fodboldstadion kommer Alice forbi de piger, hun så tidligere. De står ved en skole, hvor de fortæller pigerne i skolen om, hvordan man undgår at blive syg af den sygdom, Alices far og mor døde af.

- Fortsætter Alice til stadion, gå til 32
- Går Alice hen for at høre på pigerne, gå til 30

SLUT

32 Et liv som gadebarn er et uvist liv. Måske kommer George ikke hjem fra de mystiske ture, hvor han skaffer mad og medicin, måske dør Lucy, måske bliver Alice syg. En dag kan der være mad nok, den næste alt for lidt. Her slutter historien om Alice og hendes kammerater.

33 Efter at have hørt Alices historie tilbyder den store pige at snakke med børnehjemmet, om Alice og hendes venner kan blive der. Hun tilbyder også Alice at være med hos spejderne og hjælpe andre piger ved at fortælle dem sin historie og ved at forklare, hvordan man undgår at blive smittet med hiv.

Det er ikke mange i Malawi, der får sådan en chance. Historien slutter bedre for Alice, end for mange andre som hende.

34 Det er en udbredt myte i Malawi, at man kan blive helbredt for aids, hvis man har sex med en jomfru. Det er selvfølgelig ikke sandt, men det værste ved myten er, at det fører til, at mange helt unge piger smittes med hiv. Det er også meget tænkeligt, det sker for Alice, hvis hun ikke kan undgå den rige mand, der er kommet til landsbyen, og derfor slutter historien her.

35 Som en del af aids-oplysningen i det sydlige Afrika opfordres både mænd og kvinder til ikke at have sex, før de er blevet gift. Og derefter til kun at have sex med den, man er gift med. Hvis man har sex med andre, er der en større risiko for, at man bliver smittet med hiv, især fordi man ikke ved, hvem de ellers har været sammen med. Hvis man alligevel er sammen med en, man ikke kender, og som ikke er testet for hiv, skal man bruge kondom for ikke at blive smittet. Men det har Alice heller ikke, og derfor slutter historien her.

36 Hvis der ikke er mange penge, er det fristende at stjæle. Et sådant liv kan gå ind og ud af de farlige fængsler og lede til handlinger, man ellers ikke ville have tænkt, man kunne finde på.

Vi ved ikke, om Alice klarer sig på den forkerte side af loven, men her stopper historien.

HVIS DU VIL VIDE MERE...

Disse materialer er blot et lille udpluk af, hvad der findes om hiv/aids. Hvis du er interesseret i flere eller andre materialer, kan du søge videre på www.u-land.dk.

Aids - en sygdom med mange ansigter

Hæftet beskæftiger sig med aids og ser på sygdommen både som et samfundsproblem og som et problem for den enkelte. Hæftet henvender sig primært til unge, som står over for et længere ophold i udlandet. Udgivet af Dansk Ungdoms Fællesråd, 2001

Alles børn - Everyone's Child

Fiktionsfilm om to børns liv efter deres forældre er døde af aids. Lærervejledning med baggrundsinformation om, hvordan det zimbabwiske samfund påvirkes af hiv/aids medfølger. Filmen har danske undertekster.

Udgivet af Mellemløseligt Samvirke, 1998

Dansk Røde Kors' arbejde med sundhed i verden

Gennem billeder og lyd får man et konkret indtryk af leveforhold i Uganda. Materialet behandler emner som aids, kvinders forhold og landets historie.

Udgivet af Dansk Røde Kors, 2000

Deres navn er i dag

Film om Børnenes U-landskalender 1997, der støtter nogle af de børn i Malawi, der er blevet forældreløse som af aids.

Udgivet af ADRA Danmark, 1997

En sejr til brødrene Habte

Yibeltals forældre døde for flere år siden, formentlig af aids. Nu er hans storesøster på 20 år familiens overhoved og forsørger. Med udgangspunkt i Yibeltals hverdag hører vi om livet i Addis Abebas fattige slumkvarter. Bogen er en højt læsningsbog for hele familien om Yibeltal og hans familie.

Udgivet af AC International Børnehjælp, 2001

Hiv/aids og Sydafrika, Malawi og Mozambique

Net-baseret undervisningsmateriale om hiv/aids. Materialet findes på netadressen: www.sydafrika.dk/aids samt www.sydafrika.dk/uv

Udgivet af Sydafrika Kontakt, 2004

Ung i skyggen af aids

Hæftet handler om børn og unge i Uganda, Sydafrika, Etiopien og Bangladesh, som oplever følgerne af hiv/aids og kæmper mod den dødelige sygdom. Hæftet er suppleret med hjemmesiden www.redbarnet.dk/aids

Udgivet af Red Barnet, 2003

Vilje til liv

Hæfte om hiv/aids i Zambia. Indeholder blandt andet interviews med zambiske piger om, hvordan hiv/aids påvirker deres liv.

Udgivet af De grønne pigespejdere, 2001

Links

www.spejderhjaelpen.dk - i 2004 samler Spejderhjaelpen ind til et børnehjem i Malawi.

www.u-land.dk - global portal med oversigt over materialer om hiv/aids

www.aidsnet.dk - netværk for danske organisationer, der arbejder med hiv/aids

DANSK UNGDOMS FÆLLESRÅD